

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΕΣΕΙΣ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

στο 3^ο Forum

**για το Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης
Θεσσαλονίκης**

με θέμα:

Κοινωνική Δικαιοσύνη και Συνοχή

Θεσσαλονίκη, 6 Μαρτίου 2002

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α
Θ Ε Σ Ε Ω Ν - Π Ρ Ο Τ Α Σ Ε Ω Ν
Σ Β Β Ε

	Σελ
1. Ο Κοινωνικός Ρόλος των Επιχειρήσεων	1
2. Απονομή Δικαιοσύνης	4
3. Ευελιξία στην Αγορά Εργασίας και ο Νέος Νόμος για τις Εργασιακές Σχέσεις	8
4. Διασύνδεση εκπαίδευσης με τις Ανάγκες της Παραγωγής	10

1. Ο Κοινωνικός Ρόλος των Επιχειρήσεων

Σε συνδυασμό με την οικονομική σύγκλιση που έχει δρομολογηθεί μέσα από τις γνωστές διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κοινωνική σύγκλιση, η κοινωνική συνοχή των χωρών της Ευρώπης, αποτελεί ένα εξίσου αναγκαίο και καθοριστικό παράγοντα για την ομαλή, ουσιαστική και ολοκληρωμένη επίτευξη του εγχειρήματος της ενιαίας Ευρώπης. Αποτελεί την κυριότερη πρόκληση της σύγχρονης Ευρώπης, τη στιγμή που η πραγμάτωσή της φαντάζει δύσκολη, αφού εμποδίζεται από τη μάστιγα της ψηφιακής εποχής, την ανεργία, η οποία από την πλειοψηφία των αναλυτών αντιμετωπίζεται ως διαρθρωτική ανεργία.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι οι ταχύτετοι ρυθμοί ανόδου της οικονομίας, οι οποίοι προέρχονται από το συνδυασμό της νέας τεχνολογίας και της παγκοσμιοποίησης του ανταγωνισμού, δεν έχουν καταφέρει να μειώσουν την υψηλή ανεργία η οποία μαστίζει τη σύγχρονη κοινωνία.

Το φαινόμενο αυτό οδηγεί σε σοβαρές κοινωνικές αλλά και οικονομικές συνέπειες, γεγονός που είναι ιδιαίτερα έντονο στην Ευρώπη, η οποία έχει ένα συγκεκριμένο κοινωνικό μοντέλο που χαρακτηρίζεται από αλληλεγγύη, δημόσια υπευθυνότητα για την προστασία του κοινωνικού συνόλου, τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα και τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων.

Μπροστά σε αυτό το κοινωνικό φαινόμενο ο επιχειρηματικός κόσμος της Ευρώπης δεν έμεινε αδρανής, προχώρησε στη δημιουργία του **“ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ”**.

Το 1996 στο Λονδίνο, 200 εκπρόσωποι εταιριών σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσαν σε εφαρμογή την Ευρωπαϊκή Διακήρυξη των Επιχειρήσεων κατά του Κοινωνικού Αποκλεισμού και ίδρυσαν το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Κοινωνική Συνοχή.

Αποστολή του ευρωπαϊκού δικτύου είναι να βοηθήσει επιχειρήσεις να αυξήσουν την κερδοφορία τους λαμβάνοντας μέτρα για την (αειφόρο) βιώσιμη ανάπτυξή τους, δίνοντας έμφαση στην ανθρώπινη πρόοδο και θέτοντας στο κέντρο της καθημερινής τους πρακτικής τις αρχές της Κοινωνικής ευθύνης.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο το δίκτυο υποστηρίζει και προωθεί την “κοινωνική ευθύνη” των επιχειρήσεων. Σε εθνικό επίπεδο και μέσω των αντίστοιχων δικτύων που έχει δημιουργήσει, παρέχει πληροφόρηση, τεχνογνωσία και δυνατότητες συνεργασίας ανάμεσα στις συμμετέχουσες εταιρίες.

Σήμερα, στις δραστηριότητες του EBNSC (που μετονομάστηκε σε Corporate Social Responsibility Europe - CSR) και των εθνικών δικτύων που έχει δημιουργήσει στις περισσότερες από τις χώρες της Ε.Ε., συμμετέχουν πάνω από 150 εταιρίες και ιδρύματα.

Άμεσες προτεραιότητες του δικτύου είναι :

1. Η καταγραφή των υπαρχόντων προγραμμάτων κοινωνικής ευθύνης στις επιχειρήσεις, των καλών πρακτικών, η φιλοσοφία τους, οι κύριοι στόχοι κάθε προγράμματος, η μεθοδολογία που ακολουθείται καθώς και τα αποτελέσματά τους.
2. Η ευαισθητοποίηση και υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα θέματα αυτά.
3. Η οργάνωση Συνεδρίων των Επιχειρήσεων για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

Η πρωτοβουλία δημιουργίας του Ελληνικού Δικτύου Επιχειρήσεων για την Κοινωνική Συνοχή βασίστηκε τόσο στην θετική εμπειρία ελληνικών επιχειρήσεων από την συμμετοχή τους σε δραστηριότητες του EBNSC όσο και από το δηλωμένο ενδιαφέρον αριθμού ελληνικών επιχειρήσεων να προωθήσουν την έννοια της “κοινωνικής ευθύνης” των επιχειρήσεων και την προαγωγή της ιδέας της “κοινωνικής συνοχής” στην Ελλάδα.

Έτσι με το από 15/6/2000 καταστατικό ιδρύθηκε η ομώνυμη μη κερδοσκοπική αστική εταιρία με 16 μέλη-εταίρους και έδρα την Αθήνα (στα γραφεία του ΕΒΕΑ).

Ιδρυτικά μέλη εκτός το ΣΒΒΕ, ΣΕΒ, και του ΕΒΕΑ είναι η BP Hellas, οι γαλακτοβιομηχανίες ΔΕΛΤΑ και ΦΑΓΕ, η TVX , η Fanco, η IBM Hellas, η Nestle Hellas, η εταιρεία Επικοινωνία – Business Communication Network, η SHELL Hellas, η Philip Morris Hellas, η φαρμακευτική Jansen-Cilag, η Τσιμεντοβιομηχανία TITAN και τέλος η Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης.

Βασικοί άξονες δράσης του ελληνικού δικτύου είναι :

- η ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο των κοινωνικά μειονεκτούντων ομάδων.
- η ανάπτυξη της ιδέας του κοινωνικού εθελοντισμού, εντός και εκτός των επιχειρήσεων
- η υποστήριξη προγραμμάτων ενεργητικής αντιμετώπισης των προβλημάτων απασχόλησης
- η προστασία του περιβάλλοντος, η βιώσιμη ανάπτυξη

Στις άμεσες προτεραιότητες περιλαμβάνονται :

- η καταγραφή των υπαρχόντων προγραμμάτων κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα
- ευαισθητοποίηση και υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα θέματα αυτά.

Πολλές ελληνικές και ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, προσφέρουν στην κοινωνία και το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον, εκτός από θέσεις εργασίας και φόρους με πολλούς άλλους τρόπους στην διατήρηση της εθνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Αυτό σημαίνει ότι ο επιχειρηματικός κόσμος αντιλαμβάνεται ότι κερδίζει περισσότερα μακροπρόθεσμα, υιοθετώντας μια τέτοια πολιτική όπου μέρος από την υπεραξία που δημιουργούν την προσφέρουν πίσω στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 12.000 καταναλωτές 12 Ευρωπαϊκών χωρών αποδεικνύεται πώς :

- το 70% των καταναλωτών όταν επιλέγουν και αγοράζουν ένα προϊόν ή μία υπηρεσία, κρίνουν λαμβάνοντας υπόψη και την περιβαλλοντική και κοινωνική πολιτική της επιχείρησης που είναι ο παραγωγός του προϊόντος ή της υπηρεσίας.
- 1 στους 5 καταναλωτές θα πλήρωνε ευχαρίστως περισσότερα για προϊόντα που σέβονται το περιβάλλον και παράγονται από εταιρείες με κοινωνική ευαισθησία και υπευθυνότητα.

Προτάσεις – Ενέργειες

- ♦ **Ενίσχυση του Ελληνικού Δικτύου Επιχειρήσεων** για την κοινωνική συνοχή και λειτουργία στα πλαίσια αυτού του φορέα συμβουλίου για την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων με συμμετοχή εκπροσώπων του Υπουργείου Ανάπτυξης – Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- ♦ **Παροχή κινήτρων και ενημέρωσης κυρίως προς τις ΜΜΕ** για την κατανόηση των ωφελειών από την εφαρμογή επιχειρηματικών πολιτικών κοινωνικής ευθύνης

2. Απονομή Δικαιοσύνης

Στις σύγχρονες κοινωνίες οι πολίτες, αλλά και ο επιχειρηματικός κόσμος, δικαιούνται να δραστηριοποιούνται σε ένα περιβάλλον το οποίο να χαρακτηρίζεται από σύγχρονους θεσμούς και αποτελεσματικά όργανα υλοποίησης και λειτουργίας των θεσμών. Ειδικότερα στον τομέα της δικαιοσύνης, η ταχύτητα στην απονομή δικαιοσύνης και στην επίλυση των διαφορών μεταξύ των φυσικών και νομικών προσώπων έχει αναχθεί από τη σύγχρονη νομική επιστήμη σε δικονομική αξία σχεδόν ισότιμη με την ορθότητα των δικαστικών αποφάσεων.

Στη χώρα μας η βραδύτητα την οποία παρατηρούμε στην απονομή της δικαιοσύνης, επιδρά αρνητικά στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας και της διασφάλισης των όρων πραγματικής σύγκλισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο παραπάνω πλαίσιο ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, ασχολήθηκε ουσιαστικά με το πρόβλημα της βραδύτητας στην απονομή της δικαιοσύνης. Για το θέμα αυτό οργάνωσε το Μάρτιο του 2000 ημερίδα, με τη συμμετοχή συνδικαλιστικών φορέων, δικαστών, πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων, εισαγγελέων, δικηγόρων και δικαστικών υπαλλήλων, με σκοπό την υποβολή προτάσεων για την επίλυση του σημαντικού αυτού προβλήματος. Τα πορίσματα και τις προτάσεις από την ημερίδα αυτή, επέδωσαν ο Πρόεδρος και μέλη της Διοικητικής Επιτροπής και του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Β.Β.Ε. στον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Μ. Σταθόπουλο στις 16.06.2000.

Ο Σύνδεσμος παρατηρεί σήμερα με ιδιαίτερη ικανοποίηση ότι ο προβληματισμός του αυτός αντιμετωπίστηκε θετικά από το αρμόδιο Υπουργείο και θεωρεί ότι ο νέος νόμος 2915/2001 κινείται προς την κατεύθυνση επίλυσης του προβλήματος. Εκφράζει την ευχή ότι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες στον τομέα των ποινικών δικαστηρίων θα οδηγήσουν στην επιτάχυνση και αυτών των διαδικασιών. Τέλος, υποστηρίζει την έναρξη ισχύος των σχετικών διατάξεων από τις 16.09.2001, χωρίς καμία αναβολή, ώστε όλοι οι Έλληνες πολίτες, αλλά και ειδικότερα οι Έλληνες επιχειρηματίες, να ωφεληθούν από τις ευεργετικές συνέπειες του νόμου αυτού το συντομότερο δυνατό.

Η ποινική δίκη στη χώρα μας είναι αλήθεια ότι δεν είναι αποτελεσματική με τον τρόπο που διεξάγεται σήμερα. Ένα σημαντικό μέρος της αναποτελεσματικότητάς της έγκειται στη βραδύτητα ολοκλήρωσης των διεργασιών που χαρακτηρίζουν τη δίκη. Είναι άμεση η αναγκαιότητα εξεύρεσης λύσεων του προβλήματος, διότι επιφέρει δυσάρεστες συνέπειες, αφού συνεπάγεται τη σταδιακή υποτίμηση του ρόλου της δικαστικής εξουσίας και τη δημιουργία κλίματος ανασφάλειας και έλλειψης προστασίας από τις συντεταγμένες αρχές. Απαιτείται βελτίωση της παροχής της έννομης προστασίας, από την οποία πρώτος ο επιχειρηματικός κόσμος, ως παραγωγικά δραστηριοποιούμενος και συναλλασσόμενος θα ωφεληθεί.

Προτάσεις – Ενέργειες :

- ♦ Άμεση επίλυση των προβλημάτων κτιριακής και λοιπής υλικοτεχνικής υποδομής που θα διευκολύνουν την ταχύτερη εξέλιξη όλων των διαδικαστικών ενεργειών
- ♦ Εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών, από τις αρμόδιες αρχές, σε θέματα που αφορούν την προσφυγή του πολίτη στη δικαιοσύνη. Η δεδομένη ιδιαιτερότητα των ελλήνων πολιτών να απευθύνονται στα δικαστήρια ακόμη και για αμφίβολης σπουδαιότητας υποθέσεις τους επιβαρύνει άσκοπα το δικαστικό σώμα και καθυστερεί χρονικά την απονομή δικαιοσύνης, υποθάλλοντας την χρονικά παρατεταμένη ατιμωρησία των υπευθύνων.
- ♦ Μελέτη – σχέδιο δράσης για την ολοκληρωμένη εφαρμογή μηχανογραφημένων διαδικασιών στις δικαστικές υπηρεσίες. Μελέτη από τους αρμόδιους των πρακτικών του ηλεκτρονικού ή εξ' αποστάσεως δικαστηρίου (E- Court) που εφαρμόζεται με επιτυχία στην Ιταλία και αποτελεί δημιούργημα της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Το **E- Court** περιλαμβάνει την ύπαρξη ηλεκτρονικών μέσων για τη διαχείριση του δικαστικού συστήματος (δίκες εξ' αποστάσεως για λόγους ασφαλείας). Η αρχική ιδέα ήταν η κατάλληλη εφαρμογή των νέων τεχνολογιών για το συγχρονισμό και την αυτοματοποίηση όλων των δεδομένων μίας δίκης (κείμενο, εικόνα, ήχος) από όλες της πηγές και τη δυνατότητα μηχανισμών αναζήτησης. Σήμερα αποτελεί στην Ιταλία ένα εργαλείο το οποίο βελτιστοποιεί την αποδοτικότητα του συστήματος δικαιοσύνης, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της ταχύτητας απονομής δικαιοσύνης. Επιπρόσθετα, μέσω του διαδικτύου, και με τη χρήση συγκεκριμένων εφαρμογών οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται σχετικά με δικαστικές αποφάσεις και πληροφορίες (χρήση κατάλληλου κωδικού πρόσβασης). Η λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος προϋποθέτει ασφαλώς και την ανάλογη εκπαίδευση όλων των βαθμίδων των εργαζομένων στον τομέα της δικαιοσύνης.

A. Γενικές προτάσεις

που αφορούν σε **ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ**

1. Ο εκσυγχρονισμός της κοινωνίας θα φέρει και τον εκσυγχρονισμό της δικαιοσύνης
2. Το κράτος πρέπει να θέσει τη δικαιοσύνη στον ίδιο βαθμό προτεραιότητας με την υγεία και την παιδεία, διαθέτοντας τους αναγκαίους πόρους.
3. Η δικαιοσύνη δεν πρέπει να λειτουργεί ως δημόσια διοίκηση. Γι' αυτό είναι απαραίτητη η εκπαίδευση των δικαστών και των δικαστικών υπαλλήλων στη διοίκηση ή και η πρόσληψη εμπειρών διοικητών (managers).
4. Ο πολίτης πρέπει να αλλάξει νοοτροπία : να παύσει να είναι φιλόδικος, δικομανής. Να διατυπώνει εγγράφως τις συμφωνίες του και να τηρεί τις συμβατικές υποχρεώσεις του.
5. Ο πολίτης πρέπει, αντί της προσφυγής του στη δικαιοσύνη, να επιλέγει και άλλες εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης διαφορών, όπως η εμπορική διαιτησία (ν. 2753/99).
6. Η ηθικοποίηση της κοινωνίας και η κοινωνική ανάπλασή της θα βοηθήσουν στη βελτίωση της απονομής της δικαιοσύνης και από άποψη ταχύτητας.

B. Ειδικές προτάσεις

που αφορούν στην **ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ**

1. Προτείνονται τροποποιήσεις στους Κώδικες Πολιτικής & Ποινικής Δικονομίας.
Ειδικότερα :
  - 1.1 *Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*
    - 1.1.1 Άμεση εφαρμογή της διαδικασίας συμβιβαστικής επίλυσης των διαφορών μεταξύ των πληρεξουσίων δικηγόρων των διαδίκων,
    - 1.1.2 Τροποποίηση της διαδικασίας διεξαγωγής των αποδείξεων στο Πολυμελές Πρωτοδικείο με την υποχρεωτική παρουσία σε αυτές του κ. Εισηγητή Δικαστή,
    - 1.1.3 Απλούστευση των διαδικασιών, π.χ. με την εισαγωγή του θεσμού των Μονομελών Εφετείων,
    - 1.1.4 Περιορισμός των εξόδων εκτέλεσης,
    - 1.1.5 Καταδίκη του διαδίκου που ασκεί προδήλως αβάσιμες αγωγές ή ένδικα μέσα στο σύνολο της πραγματικής δικαστικής δαπάνης
  - 1.2 *Κώδικας Ποινικής Δικονομίας*
    - 1.2.1 Περιορισμός των ενδίκων βοηθημάτων, π.χ. κατά βουλευμάτων,
    - 1.2.2 Διαχωρισμός των μεγάλων δικαστηρίων σε αστικά και ποινικά τμήματα (προβλέπεται ήδη στο ά. 11 ΚΠοινΔικ),
    - 1.2.3 Περιορισμός των αναβολών. Προς τούτο το κόστος τους να επιβαρύνει τους διαδίκους, τόσο στην ποινική, όσο και στην αστική δίκη

2. **Ενοποίηση, απλούστευση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας**
3. **Αποποινικοποίηση των ψευδοεγκλημάτων και αντικατάσταση των ποινικών κυρώσεων με διοικητικές**
4. **Να αυξηθεί το κόστος προσφυγής της δικαιοσύνης και να επιβαρύνει τους διαδίκους, εφόσον καταθέτουν αστήρικτες εγκλήσεις.**

Γ. Πρακτικές λύσεις

1. **Επιμόρφωση και εξειδίκευση δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων. Ίδρυση σχετικού Ινστιτούτου**
2. **Δημιουργία περιφερειακών δικαστηρίων ειδικότερα στο Λεκανοπέδιο Αττικής. Σύνταξη γενικότερης χωροταξικής μελέτης των δικαστηρίων.**
3. **Ίδρυση δικαστικής αστυνομίας. Και τούτο γιατί η «δίκαιη» δίκη απαιτεί και την εκτέλεση των αποφάσεων.**
4. **Αύξηση και συμπλήρωση κενών οργανικών θέσεων δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων**
5. **Πληρωμή υπερωριακής απασχόλησης δικαστικών υπαλλήλων**
6. **Απεμπλοκή δικαστών από άλλα καθήκοντα.**

3. Ευελιξία στην Αγορά Εργασίας και ο Νέος Νόμος για τις Εργασιακές Σχέσεις

Η επίτευξη μίας σταθερής και υψηλής ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και της τεχνολογικής επανάστασης που βιώνουμε, προϋποθέτει ότι η κάθε οικονομία, πέρα από την οικονομική μεγέθυνση, θα μπορεί να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και θα παρέχει τη βάση για την αύξηση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της.

Η Ελλάδα είναι σήμερα η δεύτερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τον υψηλότερο δείκτη ανεργίας που έφτασε για το 1999 στο 11,7%, μετά την Ισπανία που έχει 14,3%. Η αγορά εργασίας χρειάζεται εκσυγχρονισμό και απελευθέρωση για να μπορέσει να συμβαδίσει και να ανταποκριθεί στις ανάγκες της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, όπως αυτές εκφράζονται από την ανάπτυξη των κλάδων πληροφορικής, τις χρηματοπιστωτικές αγορές αλλά και τον τομέα των υπηρεσιών.

Το νέο μοντέλο απασχόλησης, που φαίνεται να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της ανταγωνιστικότητας, παραχωρεί στις επιχειρήσεις μεγαλύτερη ευελιξία προκειμένου να επιτύχουν μείωση του κόστους εργασίας και στους εργαζόμενους δυνατότητες για επαγγελματική ένταξη, εγγύηση των προοπτικών τους και σεβασμό της ανάγκης τους για μεγαλύτερα διαστήματα προσωπικής ζωής.

Προς την κατεύθυνση αυτή, είναι δυνατό να συμβάλλουν τα ευέλικτα και σύγχρονα μοντέλα απασχόλησης (μερική απασχόληση, διευθέτηση χρόνου εργασίας, τηλεργασία, προσωρινή εργασία κ.α.), ώστε η αγορά εργασίας να απορροφά από μόνη της τις δημιουργούμενες ανισορροπίες και διακυμάνσεις και να δημιουργεί ελκυστικές συνθήκες στο επιχειρηματικό περιβάλλον για την ανάληψη παραγωγικών επενδύσεων.

Η ψήφιση του νέου νόμου 2874/2000 έγινε δεκτή από τον επιχειρηματικό κόσμο με ιδιαίτερο σκεπτικισμό. Το ερώτημα που προκύπτει, είναι κατά πόσο ο νέος νόμος, με τις ρυθμίσεις που προβλέπει, δημιουργεί πραγματικά τις προϋποθέσεις για την επίτευξη του παραπάνω στόχου.

Σημαντικότερα ζητήματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις είναι, η διευθέτηση του χρόνου εργασίας, η κατάργηση της υπερεργασιακής απασχόλησης, η αμοιβή της υπερωριακής απασχόλησης, αλλά και οι ομαδικές απολύσεις, όπως ρυθμίζονται στο πλαίσιο του νέου νόμου. Από τις μέχρι σήμερα αντιδράσεις των επιχειρήσεων, διαφαίνεται ότι οι νέες διατάξεις αντί να ενισχύουν την επιχειρηματική απόφαση στην πραγματοποίηση νέων και βιώσιμων προσλήψεων, μάλλον θα οδηγήσουν σε συρρίκνωση τους, εξαιτίας του αυξημένου εργατικού κόστους που διαμορφώνεται και ενδέχεται να πιέζει ασφυκτικά την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα προκαταρκτικής έρευνας που ξεκίνησε ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος μεταξύ των επιχειρήσεων της Βόρειας Ελλάδας, η εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2874/2000 για τις υπερωρίες, επέφερε αύξηση του συνολικού κόστους εργασίας που κυμαίνεται μεταξύ 20 – 22%, αν εκτιμηθεί ως διαφορά στο κόστος υπερωριών και στο 2% - 4% ως διαφορά στο συνολικό κόστος εργασίας.

Ο ΣΒΒΕ προτίθεται να ολοκληρώσει την έρευνα του, με στόχο την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, τα οποία θα κοινοποιήσει και στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ένα άλλο θέμα που επανέρχεται αφορά στη μείωση του αριθμού των ωρών εργασίας. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας, η μείωση των ωρών εργασίας, χωρίς μείωση των αποδοχών, θα αυξήσει το ωριαίο εργατικό κόστος παραγωγής κατά 12.5% με 14%, και συνεπώς η εφαρμογή του μέτρου θα θέσει σε δοκιμασία πολλές επιχειρήσεις, ενώ δε θα συμβάλει καθόλου στη καταπολέμηση της ανεργίας.

Προτάσεις – Ενέργειες :

1) Για την προώθηση της απασχόλησης

- ♦ **Επιτάχυνση της απελευθέρωσης των αγορών**, με παράλληλη ιδιωτικοποίηση και των υπολοίπων κρατικών μονοπωλίων. Με τον τρόπο αυτό, θα γίνει δυνατή η δραστηριοποίηση ιδιωτικών επιχειρήσεων σε μέχρι σήμερα κλειστούς τομείς της οικονομίας, δημιουργώντας έτσι νέες θέσεις εργασίας.
- ♦ **Ουσιαστική βελτίωση της παρεχόμενης πληροφόρησης** τόσο προς τους ενδιαφερόμενους για εργασία όσο και προς τους εργοδότες. Σημαντικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει ο νέος φορέας που θα αντικαταστήσει τον σημερινό ΟΑΕΔ, όσο και τα έργα που εντάσσονται σε αυτό το πλαίσιο και χρηματοδοτούνται μέσω του Γ΄ ΚΠΣ
- ♦ **Παροχή κινήτρων για την γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού** και τη διατήρησή του, ιδιαίτερα στην περιφέρεια.
- ♦ **Αναμόρφωση του εθνικού συστήματος κατάρτισης και εκπαίδευσης**, με στόχο την ενθάρρυνση της κινητικότητας από ειδικότητα σε ειδικότητα και από επάγγελμα σε επάγγελμα. Βασική προϋπόθεση επιτυχίας της παραπάνω προσπάθειας είναι η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.
- ♦ **Σύσταση ειδικής Επιτροπής**, η οποία θα αναλάβει το τεράστιο έργο της αναμόρφωσης, συστηματοποίησης και κωδικοποίησης του εργατικού δικαίου, σύμφωνα με τις σημερινές αλλά και τις προβλεπόμενες μελλοντικές συνθήκες και σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις και τις Οδηγίες και Κανονισμούς των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

4. Διασύνδεση εκπαίδευσης με τις Ανάγκες της Παραγωγής

Στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης και της νέας οικονομίας, η ανάγκη της ουσιαστικής διασύνδεσης όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης με τις πραγματικές απαιτήσεις της παραγωγικής και οικονομικής δραστηριότητας είναι, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, επιβεβλημένη.

Το φαινόμενο της συνύπαρξης της υψηλής ανεργίας με την έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της Ελλάδας, ως συνέπεια της, επί σειρά ετών, μη ικανοποιητικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγή. **Η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού**, ιδιαίτερα σε ειδικότητες που αφορούν το χώρο των νέων τεχνολογιών, αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας για όλες τις χώρες του κόσμου και ιδιαίτερα για τις χώρες με υψηλό δείκτη ανάπτυξης, όπως η Ελλάδα. Υπολογίζεται ότι με τους παρόντες ρυθμούς ανάπτυξης των αναγκών και δεξιοτήτων στις νέες τεχνολογίες, **στην Ευρώπη μέχρι το 2002, αναμένεται ένα έλλειμμα ανθρώπινου δυναμικού με δεξιότητες στις νέες τεχνολογίες της τάξης του 1,6 εκατ. ατόμων.**

Σημειώνεται ότι στην Ελλάδα η σημερινή έλλειψη εργαζομένων στις περιοχές αυτές εκτιμάται σε 60-90 χιλιάδες και αυξάνεται γεωμετρικά με το χρόνο. Επιπλέον, σύμφωνα με την **Έκθεση Συγκριτικής Αξιολόγησης 2000 της UNICE**, το 2003 η έλλειψη προσωπικού με εξειδίκευση στην Πληροφοριακή Τεχνολογία αναμένεται να ξεπεράσει το 11,5% της ζήτησης. Η έλλειψη αυτή συνιστά ένα ουσιαστικό τροχοπέδη προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της εθνικής μας παραγωγικότητας.

Αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι η κυριότερη αιτία του παραπάνω φαινομένου είναι η **ανεπαρκής προσφορά του εκπαιδευτικού μας συστήματος**. Έως σήμερα το σύστημα αυτό αναπαράγει ξεπερασμένα πρότυπα, συνεχίζει να συμβάλλει στην αύξηση του αριθμού των πτυχιούχων ανέργων και υποθάλλει τον εφησυχασμό της νεολαίας, ορίζοντας ως μοναδικό στόχο την απόκτηση των τυπικών προσόντων που απαιτεί κατά κανόνα η πρόσληψη στο δημόσιο τομέα. Επιπλέον, οι ατέλειες του εκπαιδευτικού μας συστήματος γίνονται περισσότερο εμφανής, καθώς μέχρι πρόσφατα δεν υπήρχε κανένας αξιόπιστος οδηγός επαγγελματικού προσανατολισμού, τόσο στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όσο και στα Πανεπιστήμια.

Επιπρόσθετα, μία ακόμη αιτία είναι και οι **μη ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης της έρευνας**, που αποτελεί για τις περισσότερο ανεπτυγμένες χώρες την ασφαλιστική δικλείδα της διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγή. Η Ελλάδα συνεχίζει να βρίσκεται μακριά από τις βόρειες χώρες που μονοπωλούν τη βιομηχανία έρευνας και τεχνολογίας, δαπανώντας τεράστια ποσά. Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της **Eurostat**, η χώρα μας σημειώνει την μικρότερη πρόσβαση στη νέα οικονομία και την κοινωνία της πληροφορίας από όλες τις

χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι **διαθέτει τις μικρότερες δαπάνες ως προς την έρευνα και την τεχνολογία**. Κανείς βέβαια δε μπορεί να μην αναγνωρίσει τη **σημαντική πρόοδο** που παρουσιάζει η Ελλάδα, σε σχέση με το Α.Ε.Π, τα τελευταία χρόνια **στον τομέα αυτό**. Απαιτείται όμως περαιτέρω αύξηση των δαπανών, προκειμένου να φτάσουμε και να ξεπεράσουμε τα επίπεδα των ευρωπαϊών εταιρών μας, ενδυναμώνοντας έτσι αποφασιστικά την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Άλλωστε, ο **επιτυχημένος εργαζόμενος της σύγχρονης κοινωνίας** οφείλει να διαθέτει ικανότητες μάθησης, αφομοίωσης, προσαρμοστικότητας, συνεργασίας, επικοινωνίας και άσκησης επιρροής, οργάνωσης, ανάλυσης, άμεσης αντιμετώπισης και επίλυσης προβλημάτων, πρωτοβουλίας καθώς και ικανότητες καινοτομικών παρεμβάσεων. **Η παραπάνω αντίληψη συνιστά το ευέλικτο προφίλ του σύγχρονου εργαζομένου.**

Από την άλλη μεριά όμως, και ο επιχειρηματικός κόσμος έχει την ευθύνη να συμβάλει στην οικοδόμηση του ευέλικτου αυτού προφίλ του εργαζομένου, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να λαμβάνει την επιθυμητή και αναγκαία κατάρτιση. Οφείλει δηλαδή να παρέχει αφενός μεν τον αναγκαίο χρόνο και αφετέρου δε την επιδότηση του κόστους κατάρτισης. Επιπρόσθετα, η **παραγωγή** από την πλευρά της θα πρέπει **να ενημερώνει την αγορά αλλά και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα** για τις **τρέχουσες ανάγκες της σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό**, τακτικά και υπεύθυνα, ώστε να δημιουργηθεί σταδιακά ένα υπόβαθρο συνεργασίας, με στόχο τον προγραμματισμό και την οργάνωση ειδικοτήτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, με βάση της ανάγκες της αγοράς. Η **γνώση πρέπει να συμβαδίζει με την παραγωγή** και για το λόγο αυτό, οι παρεχόμενες γνώσεις, τα χορηγούμενα πτυχία και τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν αρκεί να κατοχυρώνονται μόνο στα χαρτιά, αλλά να κρίνονται και να επιβεβαιώνονται από την αγορά.

Οι ραγδαίες κοινωνικοοικονομικές αλλαγές απαξιώνουν πολύ γρήγορα τις εξειδικευμένες γνώσεις και προκαλούν αύξηση της ανεργίας, έλλειμμα εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και κατ' επέκταση υστέρηση στους ρυθμούς ανάπτυξης των χωρών. Η Ελλάδα οφείλει να προετοιμαστεί κατάλληλα και να μεριμνήσει έγκαιρα και ουσιαστικά για την αποτροπή του παραπάνω κινδύνου. Το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί παράγοντα – κλειδί και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, ικανό να δώσει ώθηση στην επιχειρηματικότητα και να διασφαλίσει την υγιή ανάπτυξη.

Τα χρόνια προβλήματα της χώρας, όπως αυτά της παιδείας και της ανεργίας αποτελούν σε σημαντικό βαθμό προϊόντα αδυναμίας για τη επίτευξη της αποτελεσματικής σύζευξης της εκπαίδευσης με την παραγωγή και για τη θεμελίωση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης. Η πολιτεία έχει πλέον χρέος να σχεδιάσει μία διεξοδική μελέτη – σχέδιο δράσης και να προβεί επιτέλους σε τολμηρές τομές για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην κατεύθυνση της κάλυψης των σύγχρονων αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας.

Προτάσεις – Ενέργειες :

Απαιτούνται επιπρόσθετες ενέργειες και δράσεις όπως:

- ♦ **Ριζική αναδιάρθρωση του συστήματος παιδείας και κατάρτισης**, με έμφαση στα νέα συστήματα πληροφορικής, στο ηλεκτρονικό επιχειρείν και στην εποικοδομητική διασύνδεση της εκπαίδευσης με την παραγωγή.
- ♦ **Ιδιαίτερη βαρύτητα** να δοθεί από το Υπουργείο **στην οργάνωση μαθημάτων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας στα σχολεία.**
- ♦ **Έναρξη διαλόγου ανάμεσα στα Υπουργεία Ανάπτυξης και Παιδείας με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των περιφερειών**, προκειμένου να προωθηθεί από κοινού ο στόχος της αρμονικής και εποικοδομητικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγή, στη βιομηχανία, αλλά και στους άλλους τομείς της οικονομίας μας.
- ♦ **Περαιτέρω αύξηση των δαπανών για έρευνα, τεχνολογία και ανάπτυξη** και εγρήγορση στην υλοποίηση νέων ανταγωνιστικών υποδομών
- ♦ **Ο αποτελεσματικός συντονισμός ανάμεσα στον ιδιωτικό και το δημόσιο φορέα** θα πρέπει, ιδιαίτερα τη χρονική αυτή περίοδο, να αποτελέσει προτεραιότητα μείζονος σημασίας για την πολιτεία.
- ♦ Προώθηση δράσεων για την **δια βίου κατάρτιση**, τη συνεχή **αναβάθμιση των υφιστάμενων τεχνολογικών πάρκων**, αλλά και τη **δημιουργία νέων**, ώστε να τονωθεί η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη στη χώρα μας. Άμεση προτεραιότητα η ενίσχυση των ερευνητικών μας δραστηριοτήτων, σε τομείς υψηλού οικονομικού ενδιαφέροντος.
- ♦ **Ουσιαστική απόδοση κινήτρων για την έρευνα και συνεργασία ανάμεσα στα Πανεπιστήμια και τον επιχειρηματικό κόσμο**
- ♦ **Σχεδιασμός νέων προγραμμάτων και ειδικοτήτων σε άμεση σύνδεση με την αγορά εργασίας σε σχολές μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Ι.Ε.Κ.), καθώς και στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. .** Κρίνονται αναγκαία τα ακόλουθα μέτρα:
  - Ουσιαστική συνεργασία των Πανεπιστημίων με τους εργοδότες (βιομηχάνους, βιοτέχνες και έμπορους). Η πολιτική του κράτους, όσο αφορά την εκπαίδευση, δεν πρέπει να είναι ενιαία για κάθε περιφέρεια, αλλά να στηρίζεται στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας
  - Στις αποφάσεις για την εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης και ειδικοτήτων στις κατά τόπους περιφέρειες τον κύριο λόγο πρέπει να έχουν κατάλληλα στελεχωμένες περιφερειακές επιτροπές τετραμερής σύνθεσης (περιφέρεια, εκπαίδευση, εργοδότες και εργαζόμενοι), οι οποίες θα συντονίζονται για την αποφυγή υπερκαλύψης ειδικοτήτων και άλλων διαδικαστικών θεμάτων από κεντρική εποπτεύουσα αρχή με μέλη τους προέδρους των άνω περιφερειακών επιτροπών.